

**Maia
Levantini**

**Cu titlu
provizoriu**

**Romanul
unui
psihiatru
melancolic -
România,
America,
România**

compania

1. Despre așteptare

Primele pagini nu au niciodată atâta greutate cât le acordăm în tinerețe și nici atât sens cât le dăm la bătrânețe. Le coasem în haine și ne țin de cald, dar de la un moment dat începem să scriem peste, iarăși și iarăși – soluția universală pentru a evita nebunia.

Decembrie 1992. Traversez Piața Rosetti, pleoscăind prin zloată. Ghete expirate, dar condamnate la locul de muncă, cer gri, cojocul mamei, împrumutat « doar pentru o zi » de vreo trei ani, o grabă fără chef, merg și eu să rezolv o treabă, poate o ieși, poate ba. Alice aruncându-se cu capul înaintea în vizuina iepurelui știa mai bine în ce se bagă. Undeva în geantă am o *attestation d'hébergement* care spune că Zénon vrea și poate să mă găzduiască în locuința lui din rue des Cerises, Strasbourg.

Țara Franța.

Tot ce trebuie să fac eu e să iau o viză de la Ambasada Franței de pe Calderon, un bilet de tren și o rochie mai de Doamne-ajută pentru Revelion.

Zilele astea, gheața neagră de București este mai parșivă ca FSN-ul. Calc cu încredere și gheața se duce prin ea ca prin hârtie, apa trece peste carâmb și cele două rânduri de șosete mi se încolăcesc în jurul gleznelor, doi viermi proaspăt decongețați. *So what ?* Pneumonie ? Superstiție burgheză, demolată de ani de zile de ITB și PCR.

Nu mă gândesc mult la punctul final al călătoriei pentru că nu prea am de ce să mă agăț. Nu știu nimic despre Strasbourg, nu am văzut nici un film, doar am citit demult ceva obscur în Yourcenar despre episcopul de Strasbourg și am primit o vedere de la Zénon cu o catedrală enormă, luminată cu toate becurile din Balta Albă. O fan- tezie voinică are nevoie de o trambulină mai serioasă decât două zgârciuri de informație...

Vreau acolo, ca să plec de aici. Vreau să merg cu trenul până oi uita de unde am venit. O să încep să fumez ca să fiu demnă de Orient Express. Și poate împrumut un guler de blană de la Cati, că ea are de toate.

Ajung la ambasadă pe la două după-amiază și visele mi se sparg în paișpe. În jurul ambasadei sunt două ziduri : unul alb, proaspăt vopsit, și unul aproape congelat, miro- sind a naftalină și usturoi, înaintând cârcotaș cu juma de metru pe oră.

Nu, drăguță, nu mai prinzi intrare azi ! Consulatul se în- chide la trei. Noi stăm pentru lista de mâine. Dar trebuie să fii aici la cinci dimineața. Ei, lasă, să vină și la șase, poate mâine merge mai repede ! Cinci dimineața ! Pneumonie ! Mai rău, schizo- frenie ! Dar nu-i bai, am făcut și vaccinul ăsta. Clasa a șaptea, debut la coadă la pâine – o oră, ca pentru pifani. Clasa a opta – patru ore la crenvurști. Clasa a noua – batalion dis- ciplinar, ulei de la șase dimineața. Și acum, de pe veranda mea americană făcută din zahăr și turtă dulce, îi mulțumesc Partidului că m-a martirizat la cozi nesfârșite și, deseori, fâsâite. Dus a fost ultimul crenvurst cu vreun șoim al pieței, mai căpos și norocos – nu-i nimic, venim și mâine. Răbdare și biscuiți, copiii americani habar nu au de secretul ăsta, își pierd mințile după două minute de așteptare.

Care va să zică intrarea în Vest se face printr-o coadă mondială. Cam suspect, îmi zic, cine ajunge în Nirvana zbierând ca apucatul în plină criză de nervi ? O să mă gân-

desc mai mult acasă mâine, după ce mă văd cu viza în buzunar. O să mă gândesc unde e capcana și pe urmă o să fac același lucru. O să mă sui în tren, *nach Nirvana*. Mâine ? Coada se zguduie de răs. Atâta prostie neprihănită e o tratație rară.

Umilită, mă întorc la Municipal, unde dau peste doamna Marinela în secția de terapie intensivă. Doamna Marinela e soră-șefă, și oricine a călcat într-un spital din România știe ce înseamnă asta. Cerber cu trei capete, zece buzunare și o mie de ochi.

Așa repede te-ai întors ? Ai luat viza ?

Trei capete, dar la fel de tâmpă ca mine.

Trebuie să mă duc mâine dimineață la cincii. Mi-o dau, dacă mi-o dau, în vreo șase săptămâni. E o coadă până în Piața Romană.

La revedere, țara Franța ! Zénon are vacanță de Crăciun, eu am vacanță de Crăciun, Crăciunul e în zece zile. Dar jocurile nu sunt făcute până nu licitează doamna Marinela. Doamna Marinela mă iubește – de fapt, o iubește pe mama, care i-a meditat trei copii ca să intre la liceu. Așa că se întoarce spre un alt asistent, pe care nici nu-l observasem până atunci, și-l ia, fermă, de braț.

Măi Garone, nu poate Sindicatul să o scoată pe fata asta în Franța ?

Se face, șefa ! zice numitul Garone, fără măcar să se uite la mine.

Și, uite așa, în nici treizeci de minute devin « reprezentant al Sindicatului », cu ștampilă și semnătură, și Garone îmi dă și numele unui țafandache de la consulat gata să mă primească mâine la orice oră până-n trei. *Voilà*, să mă pupe coada de la consulat drept pe fundul înghețat !

Las Municipalul, e timpul să mă duc acasă și să-mi schimb șosetele. La intrarea în metrou mă simt atât de victorioasă, încât, coruptă de bunăvoința dramatică a sortii, mă întorc și mă uit la spital. O huidumă de clădire fără cap

și coadă, o ambiție proastă, transplantată în delicata melancolie burgheză a Cotrocenilor. *Au revoir*, iguană arhitecturală !

Mai trist e însă ce evit să privesc. Înghesuită de spital, ca o frumoasă perlată și mahmură, prinsă dimineața în troleibuz lângă vreo subsuoară proletară, Facultatea mea de Medicină se comportă ca o capodoperă bine crescută. Adică ? Radiază în iarnă, sclipici de cărămidă aristocrată, se așază în anotimp, tachinează gerul imposibil și cerul de iarnă, nu ca blocurile blege ale lui Ceaușescu, reduse de prima umbră a iernii la stadiul de grobiene fantome igrasioase. Dar, așa capodoperă cum e, facultatea e acum goală. Cine conta a plecat de mult. Și-a luat bagajele și, după trei ani, s-a transferat la mama lui în Tel Aviv, iar eu am rămas la mama mea în Balta Albă.

Nu l-am mai revăzut niciodată pe Garone de la Sindicat. Nici nu știusese că exista un sindicat. Și nici nu era sindicatul meu. Eu eram doctor stagiar, un rahat cu ochi, cu diploma aburindă, de nici două luni, și un salariu de ștergeau infirmierele pe jos cu el.

Acum, douăzeci de ani mai târziu, trec prin controlul de pașapoarte ca prin gheața subțire și neagră a Bucureștiului de altădată, zâmbesc eu, zâmbesc ei, *Have a nice trip !*, Nirvana m-a sucit și răsucit până mi-am pierdut mirosul de câine vagabond, acum miros a sublim șampon capitalist și toate luminițele se înverzesc binevoitoare când trec prin detectorul de indezirabili. Iar în timpul ăsta, undeva în lume, o altă pârlită încearcă să scape, ascunsă în vreun camion, înghesuită în vreo barcă, fără pașaport și fără Zénon, și, cel mai adesea, fără nici o bunăvoință din partea sortii. Dar, ca și mine, o să ignore și ea subtitlurile derulate compulsiv : *Poate ar fi fost mai bine să aștept până mâine ? Poimâine ? La anul ? Poate*

libris.ro

ar fi fost și mai bine să stau locului ? Și ceilalți ? Mama ? Soso ? Cum îi las aici ? Când o să-i mai văd ? Cine e Garone ăsta ? Prin ce formulă intră și ies străinii din cadru ? Sunt într-un nor sau într-un ceas, domnule Popper ? Aflați funcția de distribuție probabilistică prin care se determină cât la sută din nostalgia de azi începe cu Garone de la Sindicat. Nu încă. Mai încolo. Subtitlurile se citesc doar la reluare.

★

Cinci zile mai târziu, sunt în tren. În dreapta, Mihaela, tot la vreo douăzeci și un pic de ani, dar blondă și numai zâmbet. Sub zâmbet, o piftie anxioasă, gata să explodeze când trenul se zbate un pic pe șine. Studentă la psihologie, deja măritată, soțul în Paris, probabil unul dintre primii deștepți apți să prindă o bursă de coadă și să nu-i mai dea drumul. Ea, tămâie, nu știe franceză, nu știe engleză, o rupe puțin pe rusește – ce lipsă de inspirație istorică ! În fața noastră, două doamne. Atunci aș fi spus că aveau patruzeci de ani, acum le-aș împinge la șaizeci, ca să rămân eu tânără. Cine știe, atâtea femei în România îmbătrâneau înainte de vreme, intrând de pe la patruzeci de ani până la moarte într-o stabilă suspensie gerontologică. Doamnele mele, gogonele în saramură, sunt politicoase, pline de secrete, coafate în tradiția sarmalelor autohtone și învelite fără grijă în vulpe și vizon, ce mai, suspect de burgheze.

Au mai fost microaventuri până la plecare, inclusiv cu vizele de tranzit pentru Austria și Germania. Ambasada Austriacă ne-a aruncat imperial pașapoartele vizate de la etaj, iar noi, șerbi din tată în fiu, le-am cules cu mulțumiri și înjurături din zăpadă. Poate că unul dintre noi, când a ajuns la Viena, s-a gândit să prăjească, drept mulțumire, lebedele alea grase și plictisite.

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Ce oraș frumos e Strasbourgul, domnișoară ! Orașul meu preferat ! Un domn înalt și aranjat îmi spune asta la coadă la nemți, încercând să-mi ridice moralul după opt ore de așteptare. Moralul meu e însă în cădere liberă, deja îi scrisesem lui Zénon să-și facă alte planuri de Crăciun, că eu am fost prinsă în năvodul birocratic din consulatele marilor puteri, că de aici nu se iese, că la nunta mea va cădea o stea, și tot așa. Dar, așa demoralizată cum eram, ascuțeam toporul, mă sculam la ore mici, alergam la agenția CFR și o rugam pe mama de niște bani în plus și pe Cati de un parfum cu fițe – steaua aia avea să mai stea până să cadă.

Îmi amintesc prea puțin de călătoria prin România – vocea timidă a Mihaelei repetând după mine *Bonjour* și *Je t'aime*, doamnele din fața noastră uitându-se la noi într-un fel pe care abia acum îl înțeleg, *ce ocazie au fetițele astea și ce tolomace sunt, s-a dărâmat Zidul când viața lor abia începe și ele își frâng mâinile conjugând verbe...*

La Vama din Nădlac ne oprim. Nu mai știu câte ore stăm, dar nu sunt deloc surprinsă că nu ne mișcăm. Nu se putea să ieșim neted din România. Cu cât miza era mai mare, cu atât așteptarea trebuia să fie mai lungă. Și așteptăm. Și tot așteptăm. Vreo patru-cinci ore cel puțin. Fără explicații, fără scuze, că așa vrea mușchiu' lor de vameși. Fa-soane de soldăței supărați că lumea a început să se învârtă fără aprobarea lor. Nici măcar nu așteptăm în picioare, în frig și cu spaimă că se termină laptele până ajungem și noi în față. Jocuri de grădiniță.

După un timp, nervii mi se regrupează într-o mandala albastră și mărinimoasă. Poate nu e mușchiu' lor de vameși, poate e mușchiu' șefului sau al șefului șefului. Poate Costel, cu tichia lui de vameș, e și el supărat, supărat că i se răcește gulașul acasă din cauză de reguli și trenuri și pasageri cârtitori, și poate că puțin îi pasă că lumea începe să se învârtă de la Vest la Est. Poate așteaptă și el să vină americanii.

Spre dimineață, Costel ne dă verde și trecem în Ungaria. Până la prânz ajungem la Budapesta. *Trop tard !* Trenul de la Belgrad, cu care trebuia să ne unim în marele Orient Express care merge până la Paris, deci trenul de la Belgrad venise și plecase, așa că acum trebuie să așteptăm. Iarăși. Cât ? Până seara cel puțin, când se eliberează traficul și putem să ne strecurăm până la Viena.

Doamnele sunt epuizate, tremură vizonul pe ele de indignare la adresa vameșului român. Mihaela este îngrijorată, soțul ei urma să o aștepte la gară în Paris, trenul avea să plece cu douăsprezece ore întârziere din Budapesta și lucrurile nu arătau bine, fiecare întârziere declanșa alte complicații, trenurile în Vest mergeau ceas, o fantomă restantă din România dădea totul peste cap, așa că Orient Express-ul nostru este tras pe linie moartă ca să nu-i încurce pe alții. Ceva în aerul de *rigor mortis* al trenului nostru îmi spune că avem să stăm acolo mult și bine.

Mi-e foame. O scot pe Mihaela din compartiment și sar pe peron. Primul șoc al Vestului (fie el și Budapesta !) : gara este curată și nu miroase a bere stătută și a urină uscată. Oamenii vorbesc politicos și nu se izbesc de tine în dușmănie ca în Gara de Nord. Evident, nu înțeleg o iotă din ce spun, dar gara este plină de buticuri și în unele putem chiar să plătim cu lei. Ne umplem buzunarele pufoaicelor cu napolitane și, tremurând, cumpărăm pentru prima oară în viață Coca-Cola, cea mai mică sticlă, cea mai teribilă destrăbălare. Ce fâsâit perfect dozat ! Ce viteză disciplinată în bulele de aer urcând la suprafață ! Catifelată și pișcătoare, dulce-amăruie, *yin* și *yang*, din ce bei, mai mult vrei, așa încep toți drogații. Tovarășu' secretar general ne-a spus el ce zace în inima capitalismului și noi nu l-am crezut.

Mai calmă după napolitane și Cola, Mihaela acceptă să ne plimbăm prin gară. Coborâm într-un pasaj și ne uităm la magazine cu gura căscată. Tăcute, ne ținem strâns de mână,

trecând încet de la o vitrină la alta. Suntem aproape paralizate. La doi ani după 1989, în București abia apăruseră în centru câteva magazine de lux, pierdute printre multe vitrine palide și anorexice, dar față de buticurile din pasaj păreau niște provinciale prăvălii prăfuite. Aici oamenii intră și cumpără, nu se uită ca la expo, geamurile sclipesc, lumina e caldă și îmbie la consum.

Tăcerea noastră se rupe când ajungem în fața unei vitrine cu lenjerie. *Nu se poate ! Vino aici ! Uită-te la asta ! Măi, cum se îmbracă chestia asta ?* Probabil că vitrina nu are mai mult de cinci-șase metri în lungime, dar noi alergăm de la un capăt la altul și înapoi, ca două găini fără cap, încă purtate de miracolul vieții. Adevărata viață ! Chiloți din dantelă neagră, furouri satinat, roșii și decoltate, ciorapi-plasă, sutiene îmbietoare, gata să ne adăpostească sânii în mătase brodată, portjartiere cu trandafirași, corsete cu șireturi aurii și alte bazaconii construite pe principiul șpilhozenilor mei de la patru ani, dar cu bretele împletite, dotate cu armături zglobii pentru sâni și capse de închis/deschis toată tevatură, plasate exact între picioare. Bine că am dat banii pe napolitane – altfel, aș fi rămas nemâncată doar ca să-mi pun un *body* din ăla pe mine. Ungurii trec pe lângă noi și uneori ne aruncă priviri nemulțumite. Iată două calice, clar venite din Est (pufoaice colorate electric – eu mov, Mihaela galben anilină, ghete scâlciate, coafuri demodate de anii optzeci, cu permanent, șuvițe și moț pe frunte), vorbind tare, neroade isterizate la niște țoale ieftine – ce mai, invazie de țoape, în curând o să defecăm în fața Parlamentului, *büdös oláhok*.

Vitrina aceea a rămas un punct prin care ar trebui să trec iarăși și iarăși, dacă acolo sus cineva m-ar condamna să repet ultimii douăzeci de ani. În sfârșit, înțelegeam că nu am nici cea mai vagă idee în ce mă arunc plecând din țară. În mintea mea erau cărți și spitale – cărți pe care dincolo puteam să le citesc liniștită și spitale în care puteam să lu-

crez fără să fac foamea sau să trăiesc din cratița mamei. Și o istorie calmă, trăită fără îngoasă, departe de cei care se pișaseră pe țară cincizeci de ani. Nu tânjeam după altceva. Dar acum, în fața acelor cârpe colorate a căror existență nu o bănuisem vreodată, acum vedeam cât de necunoscut era viitorul în care mă zbăteam să intru. Câte alte lucruri neimaginabile mă așteptau ? Câte dorințe neștiute aveau să iasă din hibernare ca să-mi complice viața ? Și ce o să fac ? O să alerg ca apucata de la un colț la altul al vitrinei ? O să mă izbesc cu nasul de geam, *pauvre Cosette* tânjind la șpilhozeni ?

Aeroportul din Detroit are un pasaj subteran care îmi amintește de fiecare dată de buticul cu șpilhozeni. Nu sunt magazine și panourile publicitare sunt foarte discrete. În schimb, pasajul este inundat de lumini colorate, verzi și roșii și albastre, care se schimbă periodic pe o muzică sedată – probabil, o încercare terapeutică pentruăștia ca mine, care și după zeci de mii de mile de zbor, încă așteaptă îngroziți clipa în care avionul o să se prăbușească în mare.

Îmi iau la revedere de la Radu, care merge la conferința lui literară din San Francisco. *Radu, dacă Dani s-a schimbat ?*

Eu m-aș îngrijora mai tare dacă nu s-a schimbat. Hai, drum bun ! Nu uita să ne suni, că nu pleci în Franța !

Detroit-Amsterdam. Amsterdam-București. Avionul de Amsterdam este pe jumătate gol, cine călătorește în aprilie, la mijlocul săptămânii ? Eu, cu lenjerie fină în bagaj – obicei prins în pasajul din Budapesta și dus de atunci până la risc de faliment. *Vacation ?*, mă întrebă bătrânica din spate, păr lung și alb, împletit în două cozi, beretă franțuzească, privire marcată de imperativul socratic al vieții examinate până la epuizare. Tare bătrânica ! Se recomandă și se explică